

R A P O R T

privind asigurarea transparenței în procesul decizional de către autoritățile administrației publice centrale în anul 2018

Cadrul normativ aferent transparenței decizionale îl constituie Legea nr. 239/2008 *privind transparența în procesul decizional*, fiind complementat de Hotărârea Guvernului (HG) nr. 967/2016 *cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional* ce reglementează dialogul și colaborarea între sectorul public și destinatarii reglementărilor elaborate de acesta, respectiv, cetățenii, organizațiile neguvernamentale, asociațiile mediului de afaceri etc.).

Raportul de monitorizare reprezintă o sinteză a evoluțiilor înregistrate de către autoritățile administrației publice centrale privind asigurarea transparenței decizionale pe parcursul anului 2018 și cuprinde trei capitole: Consolidarea cadrului normativ; Consolidarea cadrului instituțional; Datele statistice privind indicatorii monitorizați.

➤ **Consolidarea cadrului normativ**

Conform *Programului de activitate al Guvernului RM pentru anii 2016-2018*, unul din obiectivele principale ale Guvernului l-a constituit consolidarea unui dialog viabil cu societatea civilă în procesul de elaborare, implementare, monitorizare, evaluare și actualizare a politicilor publice prin implementarea prevederilor Legii nr. 239/2008 *privind transparența în procesul decizional*.

Respectiv, prin HG 967/2016 *cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional*, a fost lărgit spectrul de mijloace (instrumente) prin intermediul cărora societatea civilă este implicată în procesul decizional, precum și sporit nivelul de responsabilizare a autorităților publice prin actualizarea procedurilor interne referitoare la transparența decizională.

Astfel, ca urmare a reformării administrației publice centrale, pe parcursul anului 2018, ministerele și autoritățile administrative centrale au realizat următoarele acțiuni în baza hotărârii vizate:

- ✓ actualizarea procedurilor interne referitoare la transparența în procesul decizional;
- ✓ desemnarea responsabililor de coordonarea procesului de consultare publică cu societatea civilă;
- ✓ instituirea liniei telefonice instituționale de informare a societății civile;
- ✓ elaborarea, actualizarea periodică, și publicarea listei organizațiilor neguvernamentale pe domeniile de activitate pe paginile web oficiale ale instituțiilor la compartimentul dedicat transparenței decizionale.

În anul 2018 a intrat în vigoare Legea nr. 100/2017 *privind actele normative*, care prevede la baza activității de legiferare și *principiul asigurării transparenței, publicității și accesibilității*, care clarifică anumite aspecte privind participarea societății civile la elaborarea actelor normative și la dezbaterile acestora în procesul de consultare/avizare.

Pentru aducerea în conformitate a actelor Guvernului cu prevederile Legii menționate, precum și ale Legii nr. 136/2017 *cu privire la Guvern*, prin HG nr. 610 din 03.07.2018 a fost

aprobat noul *Regulament de activitate al Guvernului*, care cuprinde reglementări privind categoriile de proiecte de acte, care sînt examinate și aprobate prin hotărîre de Guvern, și reglementează aspectele procedurale privind inițierea elaborării, avizarea/expertizarea, definitivarea, examinarea și acceptarea/aprobarea acestor proiecte în cadrul ședințelor secretarilor generali de stat și ale Guvernului, modul de eliminare a divergențelor pe marginea proiectelor etc.

Astfel, pe parcursul anului 2018 au fost desfășurate 46 ședințe ale Guvernului, cu respectarea prevederilor actelor normative sus-menționate în partea ce ține de transparența decizională. Ședințele Guvernului au fost transmise on-line, iar proiectele ordinelor de zi, actelor propuse pe ordinea de zi, precum și extrasul din procesul-verbal al ședințelor respective au fost publicate pe pagina web oficială a acestuia.

La fel, ordinele de zi și procesele-verbale ale celor 18 ședințe ale secretarilor generali de stat, desfășurate pe parcursul perioadei de referință, au fost plasate pe pagina web oficială a Cancelariei de Stat la compartimentul special dedicat acestora.

Totodată, la 28.10.2018 au intrat în vigoare prevederile Legii nr. 161/2016 *pentru modificarea și completarea unor acte legislative*, prin care au fost introduse modificări la art.16¹ „Răspunderea pentru nerespectarea transparenței în procesul decizional” al Legii nr. 239/2008 *privind transparența în procesul decizional*, conform căroră „*Persoanele fizice și persoanele cu funcții de răspundere poartă răspundere contravențională în conformitate cu Codul contravențional al Republicii Moldova*”. Astfel, prin respectarea prevederilor respective se va asigura o mai bună responsabilizare a autorităților pentru implementarea adecvată a principiului transparenței atât la nivel central, cât și cel local.

Angajamentul de a consolida, în mod sistematic, condițiile pentru dezvoltarea dinamică a societății civile este reflectat și în *Strategia de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia*, aprobate prin Legea nr. 51/2018. Strategia vizată se axează pe îmbunătățirea cadrului normativ, financiar și instituțional existent, astfel fiind create condițiile necesare pentru dezvoltarea continuă a societății civile în Republica Moldova.

În scopul consolidării la nivel local a mecanismelor, care să permită accesarea informației și implicarea populației în procesul decizional, Cancelaria de Stat a elaborat *Instrucțiunile metodologice privind asigurarea transparenței procesului decizional de către autoritățile administrației publice locale*.

Instrucțiunile urmează a fi aprobate prin Ordinul Secretarului general al Guvernului, în temeiul pct. 7, lit. p) din *Regulamentul privind organizarea și funcționarea Cancelariei de Stat*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 657/2009, și întru realizarea Acțiunii 1.3.3.3. din *Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018–2020*.

➤ **Consolidarea cadrului instituțional**

Un aspect important în ceea ce privește facilitarea dialogului cu societatea civilă l-a constituit activitatea Consiliului Național pentru Participare (CNP).

Prin intermediul CNP, conform mandatului acestuia prevăzut în Hotărârea Guvernului nr. 11/2010 *cu privire la crearea Consiliului Național pentru Participare*, s-a

asigurat promovarea unui parteneriat strategic viabil între autoritățile publice, societatea civilă și sectorul privat prin participarea părților interesate la identificarea și realizarea priorităților strategice de dezvoltare a țării, precum și la monitorizarea implementării Legii nr. 239/2008 *privind transparența în procesul decizional*.

Astfel, pe parcursul anului 2018 au avut loc 9 ședințe ale CNP, în cadrul cărora au fost abordate diverse subiecte, cum ar fi: elaborarea Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2030”, educația timpurie, promovarea politicilor sociale privind adopția, dezvoltarea antreprenoriatului social etc.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 915/2018 au fost operate modificări la Hotărârea Guvernului nr. 657/2009 *pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea structurii și efectivului-limită ale Cancelariei de Stat*, care vizează crearea subdiviziunii ”Direcția secretariete permanente” prin comasarea secretariatelor permanente constituite la nivelul Cancelariei de Stat. Prin urmare, atribuțiile de cooperare cu societatea civilă, inclusiv cele de monitorizare a implementării transparenței în procesul decizional, vor fi asigurate pe viitor de către subdiviziunea nou-creată.

De asemenea, pe parcursul anului 2018, Cancelaria de Stat a beneficiat de asistența Consilierului UE de nivel înalt pe domeniul societății civile, în cadrul proiectului UE „Asistență pentru implementarea Misiunii Înălților Consilieri ai Uniunii Europene pentru Republica Moldova”.

Cu suportul proiectului vizat, la 25.05.2018 a fost organizat un eveniment cu genericul „Transparența decizională”, în scopul de a examina nivelul de cooperare cu societatea civilă în procesul decizional de către autoritățile publice centrale, a identifica provocările pe această dimensiune, dar și cele mai optime soluții pentru depășirea acestora. La fel, au fost prezentate rezultatele monitorizării transparenței decizionale în cadrul autorităților publice centrale pentru anul 2017. Totodată, a fost recomandată necesitatea consolidării platformelor de dialog existente pentru consultări publice, dar și o implicare mai activă a părților interesate. Totodată, în cadrul evenimentului a fost prezentată experiența și cele mai bune practici europene în ceea ce privește participarea societății civile în procesul decizional din Letonia și România.

În aceeași ordine de idei, în septembrie 2018, Cancelaria de Stat a realizat un sondaj de opinie privind monitorizarea și evaluarea percepției societății civile privind transparența și participarea la procesul decizional prin intermediul platformei guvernamentale www.particip.gov.md. În total au fost recepționate 167 de răspunsuri din partea cetățenilor, organizațiilor necomerciale, autorităților publice și mediului privat.

Respondenții au apreciat ușurința de utilizare a portalului, informația plasată, precum și navigabilitatea acestuia cu 3,4 puncte din cele 5 posibile. De asemenea, participanții la sondaj au sugerat un șir de propuneri, care ar putea aduce beneficii portalului www.particip.gov.md și ar contribui la eficientizarea utilizării acestuia, cum ar fi:

- îmbunătățirea motorului de căutare;
- posibilitatea primirii notificărilor prin e-mail;
- disponibilitatea tuturor versiunilor ale documentelor și contribuțiilor publicului la diferite etape de elaborare a actului normativ;
- crearea unui forum participativ pentru consultarea politicilor publice etc.

Rezultatele sondajului vizat vor fi considerate la consolidarea participării în procesul decizional și a mecanismelor instituționale de dialog cu societatea civilă.

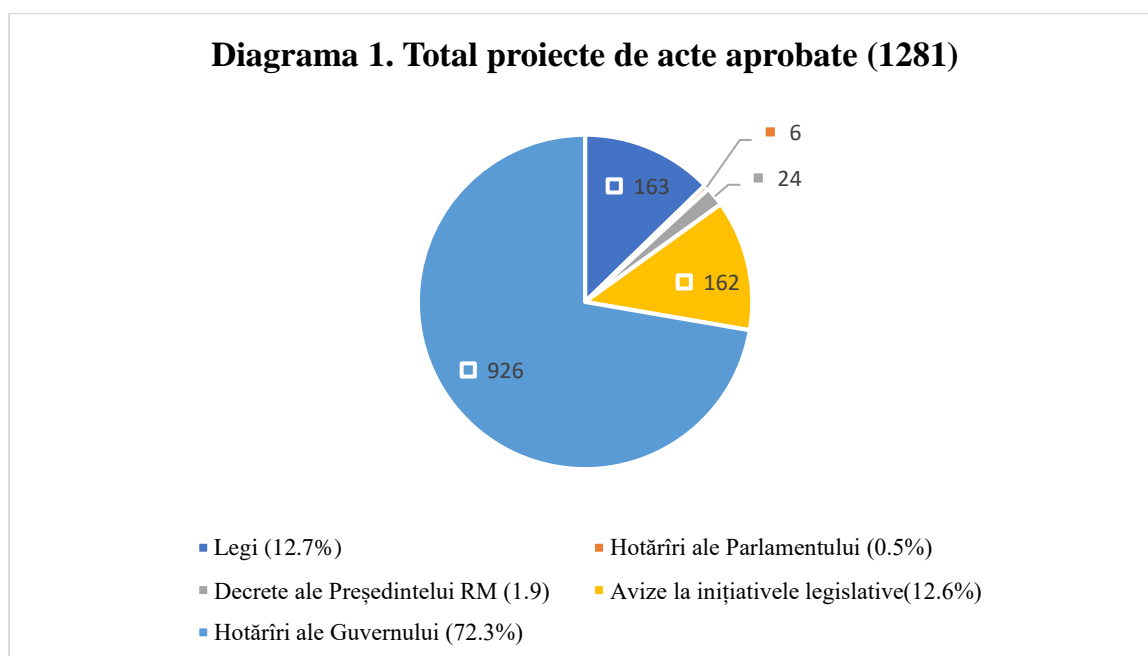
➤ Date statistice privind indicatorii monitorizați

Conform prevederilor HG nr. 967/2016 *cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional*, indicatorii monitorizați vizează: numărul deciziilor adoptate; numărul total al recomandărilor recepționate; numărul întrunirilor consultative organizate; precum și numărul contestațiilor înaintate.

Prin urmare, autoritățile administrației publice centrale au elaborat rapoartele anuale în corespundere cu domeniul lor de competență și le-au plasat pe paginile web oficiale ale autorităților la compartimentul „Transparența decizională”.

Astfel, pe parcursul anului 2018, Guvernul a aprobat 1 281 proiecte de acte, din care fac parte următoarele categorii (în mod procentual și numeric distribuția pe tipuri de acte se prezintă conform *diagramei 1*):

- ✓ Legi – 163;
- ✓ Hotărâri ale Parlamentului – 6;
- ✓ Avize – 162;
- ✓ Decrete ale Președintelui RM – 24;
- ✓ Hotărâri ale Guvernului – 926.

Cele 1 281 de proiecte de acte normative au fost promovate de către următoarele ministere și autorități administrative (conform *tabelului 1*):

Tabelul 1. Numărul de acte normative promovate de către autoritățile publice în 2018

Denumirea autorității	Nr. acte normative promovate
Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	57
Ministerul Economiei și Infrastructurii	183
Ministerul Finanțelor	190
Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	174
Ministerul Afacerilor Interne	100
Ministerul Justiției	84
Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	127
Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	112
Ministerul Apărării	32
Cancelaria de Stat (inclusiv Centrul de Implementare a Reformelor)	158
Alte autorități administrative	64

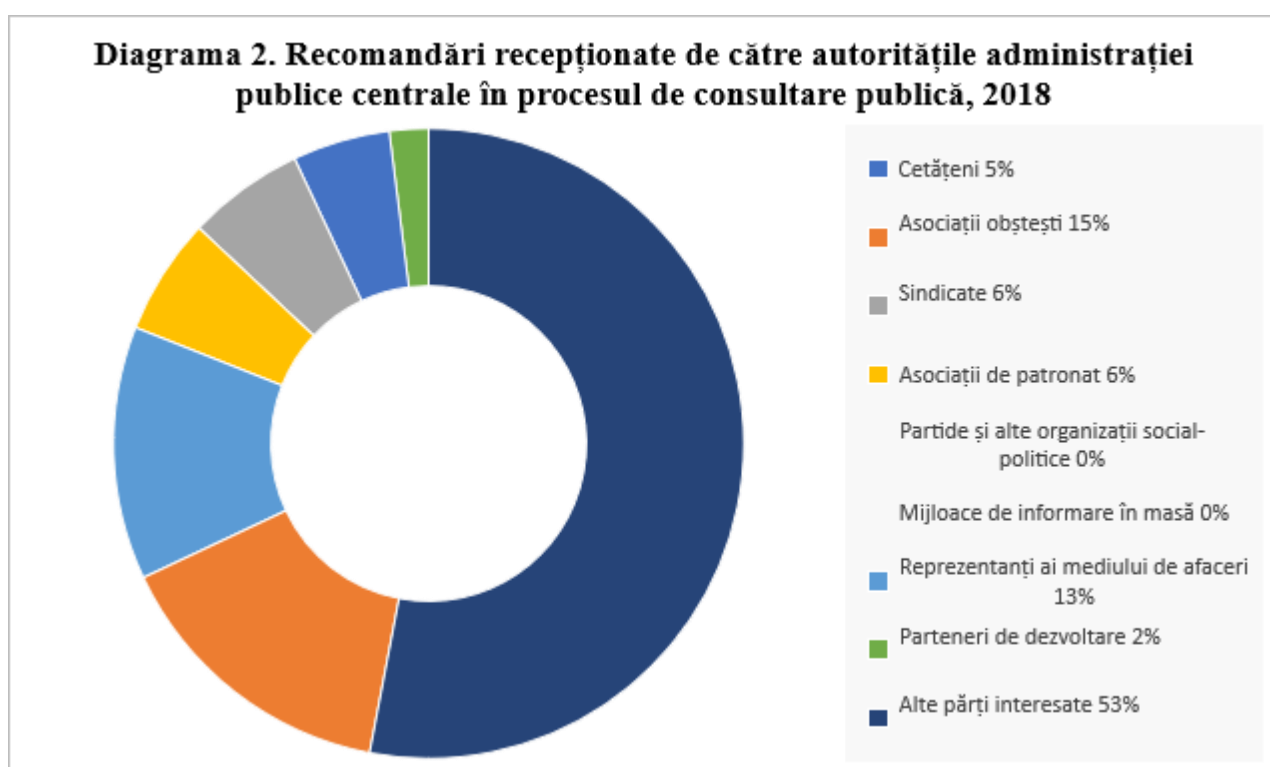
În *tabelul 2* sunt prezentate numărul întrunirilor consultative organizate de către ministere și alte autorități publice centrale, precum și numărul participanților și a recomandărilor recepționate în procesul consultărilor publice.

Tabelul 2. Numărul întrunirilor consultative organizate de autoritățile publice centrale și numărul participanților și a recomandărilor recepționate în procesul de consultări publice în 2018

Denumirea autorității	Numărul întrunirilor consultative	Numărul participanților	Numărul recomandărilor recepționate
Ministerul Sănătății Muncii și Protecției Sociale	76	2 149	356
Ministerul Afacerilor Interne	46	243	38
Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	59	964	161
Ministerul Finanțelor	22	79	224
Ministerul Economiei și Infrastructurii	150	435	534

Ministerul Justiției	71	281	505
Ministerul Apărării	16	27	21
Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	-	-	-
Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	-	-	-
Alte autorități publice centrale	293	1 140	335

Ca urmare a întâlnirilor consultative menționate, organizate de către APC, în total au fost recepționate 2 174 recomandări pe marginea proiectelor de decizii/acte normative, reprezentate procentual conform *diagramei 2*.

Totodată, reieșind din datele statistice, furnizate de către portalul www.particip.gov.md, se atestă o pondere de 87% (în creștere cu 7p.p. față de anul precedent) privind raportul dintre numărul proiectelor de acte normative publicate de către autorități pe parcursul anului 2018 și numărul proiectelor aprobate în aceeași perioadă.

Problemele sesizate de către societatea civilă în procesul de consultare publică, au fost examinate și soluționate în mod regulamentar.